

УДК 316.624

Турба О.О.¹

¹ канд. соціолог. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПРОБЛЕМНОЮ МОЛОДДЮ

Від того, як буде жити і розвиватися сьогоднішня молодь, і та, яка прийде їй на зміну, залежать шляхи і форми розвитку всього світу, тому питання про майбутнє і сьогоднішня сучасної молоді постає дуже гостро. Звідси впливає важливість аналізу проблем, що виникають в молодіжному середовищі - від проблем зі здоров'ям, з освітою, працевлаштуванням до проблем, що викликаються асоціальною поведінкою – і знаходженням шляхів їх вирішення.

Повністю захистити людину від взаємодії з факторами, які несприятливо впливають на її психіку і формування орієнтирів, неможливо, тому необхідно створення у самій молоді соціального й культурного ресурсу протидії асоціального впливу.

До початку ХХІ ст. в молодіжному середовищі відбулися настільки помітні демографічні зміни, що вони, як ніякий інший показник, чітко характеризують стан молоді в суспільстві. Загальна її чисельність до теперішнього часу складає більше 27% від усього населення нашої країни.

Чимало проблем пов'язано зі здоров'ям молодих, різко знизилася його якість; зросло число захворювань, раніше не властивих молодим людям.

Сьогодні в країні відбуваються серйозні зміни, які ведуть до перебудови психології людей, особливо молодих, їхніх поглядів, звичок, переконань, моральних цінностей і соціальних ролей. Саме серед молоді спостерігається різке зростання конфліктних, недисциплінованих, які не вміють володіти собою, людей. Саме в цій групі криються витоки алкоголізму, наркоманії, моральної деградації, правопорушень і злочинності. Згідно з даними сучасної статистики по країні асоціальна поведінка молоді зростає в геометричній

прогресії. За останні п'ять років найбільшого поширення набули зрослі проблеми: алкоголізму (+ 20%), наркоманії (+ 90-100%), збочених сексуальних відносин (гомосексуалізм) (+ 15%), дромоманії (+ 50%), злочинної (кримінальної) поведінка (+ 50%).

Сучасна молодь як соціальна група, з одного боку, характеризується деякими загальними рисами: вона, як правило, більш освічена, володіє новими професіями та технологіями, є носієм нового способу життя і соціального динамізму, з іншого – характеризується загальними проблемами, пов'язаними з «життєвим стартом»: з отриманням освіти, початком трудової діяльності, створенням сім'ї, професійним ростом. В силу цього своєрідність молоді як соціальної групи породжує її вразливість в широкому сенсі слова.

Однією з найгостріших проблем сучасного суспільства залишається проблема асоціальної поведінки підлітків та молоді. Останнім часом статистичні дані фіксують стабільне зростання показників молоді, залученої до відповідальності, що свідчить про криміналізацію молодіжного середовища. У порівнянні з 80-90 роками ХХ століття кількість асоціальної молоді в країні зросла більш ніж в три рази. Саме ця, все збільшувана соціальна дезадаптація в середовищі молоді призводить до зростання таких явищ, як наркоманія, алкоголізм, сектантство, агресивна поведінка. Найбільш часто з агресивною поведінкою у підлітків пов'язана така патологія, як затримка розумового розвитку, помірно важкі мовні порушення, психічні порушення (дефіцит уваги, гіперактивність, депресія, тривога, аномалії характеру).

Причини асоціальної поведінки молоді проглядаються в особливостях взаємозв'язку людини з навколишнім соціальним середовищем, із самим собою і є результатом окремих обставин соціалізації людини.

Сьогодні більшість вчених дотримуються думки, що асоціальна поведінка молоді обумовлено деструктивними соціально-політичними процесами, що відбуваються в суспільстві (помилки при здійсненні соціально-економічних реформ, зниження життєвого рівня громадян, криза традиційної системи цінностей). Дослідження проблеми асоціальної поведінки молоді показує, що матеріальний достаток і високий соціальний стан батьків не є гарантією дотримання молоддю соціальних норм. Тому необхідно відзначити в числі причин зростання асоціальної поведінки недоліки виховної роботи з підлітками та молоддю. Кращою профілактикою асоціальної поведінки молоді є чітка, цілеспрямована організація виховного впливу.

Дуже важлива роль в процесі соціалізації та попередження асоціальної поведінки молоді належить закладам освіти, як основним офіційним інститутам виховання, які покликані прищепити молодій людині прийнятні в суспільстві норми, правила, моральні цінності. Крім того, в навчальному

закладі молодь проводить більшу частину часу і засвоює багато норм поведінки в соціумі.

Для підтвердження доцільності такого підходу нами було проведено опитування студентів кількох груп одного з гуманітарних спеціальностей університету. Для створення узагальненої характеристики сучасного студента їм було запропоновано анонімно відповісти на питання соціологічної анкети; на питання анкети відповіли 78 студентів, 99 відсотків з них - повнолітні.

Як видно з аналізу анкет, переважна більшість студентів не може похвалитися соціальною активністю. Це проглядає як у захопленні комп'ютерними іграми та On-line спілкуванням (89,7%), так і в прохолодному відношенні до громадянських обов'язків (23,4 %). Насторожує також доволі легке відношення до вживання алкоголю та наркотиків (69, %).

Критичним є також відношення до спорту як до одного з видів офіційних занять, так і до форми організації дозвілля. Саме тут криються резерви росту соціальної активності молоді, дієвого відволікання її від пасивного On-line функціонування.

Закладам професійної та вищої освіти під силу суттєво збільшити на всіх курсах кількість навчальних годин на заняття фізичною культурою, вселяю пропагандувати позакласні спортивні заходи, зробити звичним проведення традиційних спортивних змагань різного рівня.